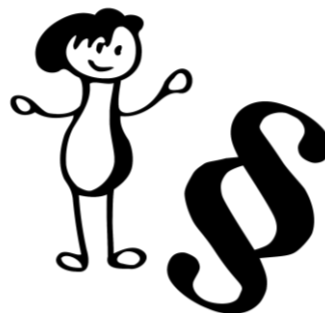

TEORIA ZAJĘĆ NR 3

Temat zajęć: **SYSTEM PRAWNY I PORZĄDEK PRAWNY**

W każdym dobrze funkcjonującym państwie ważny jest uporządkowany zespół różnych norm regulujących zarówno życie społeczne, jak i relacje między jednostkami. W sytuacji kiedy zbiór norm jest wewnątrznie spójny, logiczny mówimy o **systemie prawnym**.

Warto w tym miejscu zwrócić uwagę na funkcjonujący w Polsce system prawa kontynentalnego tzw. **civil law** opartego na uporządkowanych aktach prawnych interpretowanych i stosowanych przez sądy. Odmienny system oparty na precedensach sądowych, to anglosaski system **common law** - nie stosowany w naszym kraju.

Do powszechnie obowiązujących **źródeł prawa** w Polsce należą:

- Konstytucja – zawierająca podstawowe zasady ustroju państwa, tzw. ustawa zasadnicza,
- ratyfikowane umowy międzynarodowe – czyli zatwierdzone przez odpowiedni organ,
- ustawy – akty uchwalane przez parlament,
- rozporządzenia – wydawane na podstawie ustaw,
- akty prawa miejscowego - obowiązują na obszarze działania tych organów, które je ustanowiły.

Regulujące daną sferę życia społecznego działy systemu prawnego nazywamy **gałęziami prawa**. Te, które chronią interes państwa zawierają się w tzw. **prawie publicznym** np. prawo

konstytucyjne, karne, administracyjne. Chroniące interes jednostki w społeczeństwie to **prawo prywatne** np. prawo pracy, rodzinne, cywilne.

Aby prawo mogło obowiązywać oprócz jego prawidłowego uchwalenia musi zostać zgodnie z prawem ogłoszone. W Polsce służą do tego celu dwa dzienniki urzędowe:

- Dziennik Ustaw – w którym ogłaszane są: konstytucja, ustawy ratyfikowane umowy międzynarodowe, rozporządzenia, orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego,
- Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” – w którym ogłaszane są uchwały, postanowienia, zarządzenia oraz inne akty prawne niemające charakteru powszechnie obowiązującego.

Warto zapamiętać:

Konstytucja - nazywana ustawą zasadniczą jest najwyższym aktem prawnym w państwie określającym jego ustrój, podstawowe zasady, organizację i kompetencje organów władzy, prawa i obowiązki obywateli.

ratyfikowanie umów - to zatwierdzanie umowy międzynarodowej przez upoważniony organ państwowy, tak aby weszła ona do porządku prawnego państwa.

źródła prawa - to wykaz aktów wydawanych przez uprawnione organy, które stanowią prawo w taki sposób, że akt niższego rzędu jest zgodny z aktem nadrzędnym.